

UZUPEŁNIA UCZEŃ

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*miejsce
na naklejkę*

EGZAMIN W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM

CZEŚĆ 1. JEZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Ze środka arkusza wyrwij kartę rozwiązań zadań wraz z kartą odpowiedzi.
2. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych 11 stronach są wydrukowane **22 zadania**.
3. Sprawdź, czy karta rozwiązań zawiera 4 strony oraz czy do karty rozwiązań jest dołączona karta odpowiedzi.
4. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
5. Na tej stronie, na karcie rozwiązań i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod, numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
7. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
8. W arkuszu znajdują się różne typy zadań. Rozwiązania zadań **od 1. do 6.** i **od 8. do 21.** zaznacz na karcie odpowiedzi w następujący sposób:
 - wybierz jedną z podanych odpowiedzi i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą, np. gdy wybierasz odpowiedź A:

	B	C	D	E
--	---	---	---	---

- wybierz właściwą odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiednimi literami, np. gdy wybierasz odpowiedź FP:

PP	PF		FF
----	----	--	----

- do informacji oznaczonych właściwą literą dobierz informacje oznaczone liczbą lub literą i zamaluj odpowiednią kratkę, np. gdy wybierasz literę B i liczbę 1:

A1	A2		B2
----	----	--	----

9. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

	B	C	D	
--	---	---	---	--

10. Rozwiązania zadań **7.** i **22.** zapisz w wyznaczonych miejscach na karcie rozwiązań zadań wyrwanej ze środka arkusza.

11. Pisz czytelnie i starannie. Pomyłki przekreślaj.

12. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

**UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia ucznia do:

- dostosowania kryteriów oceniania
- nieprzenoszenia zaznaczeń na kartę

Arkusz zawiera teksty
liczące więcej niż 250 słów.

**19 KWIETNIA
2017**

**Godzina rozpoczęcia:
11:00**

**Czas pracy:
90 minut**

GH-P1-172

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–7.

Jan Tomkowski

BESTSELLERY I ARCYDZIEŁA

„Nigdy nie czytaj książki, która nie ma przynajmniej roku” – radzi Ralph Emerson, amerykański pisarz i filozof tworzący w XIX wieku. Starszy od niego o jedno pokolenie angielski eseista William Hazlitt wypowiada się równie krytycznie o namiętnym poszukiwaniu księgarskich nowości: „Nie mogę pojąć namiętności, z jaką większość ludzi czyta nowe książki. Książka nieprzeczytana jest dla mnie pod każdym względem książką nową, niezależnie od tego, czy wydrukowana została wczoraj, czy też przed trzystu laty”.

Również i dzisiaj w czytelnich publicznych stoją na półkach klasyczne arcydzieła (niekiedy pokryte warstwą kurzu), natomiast wypożyczający uganiają się za nowościami.

Mechanizmy promocyjne dotyczą wyłącznie świata nowości, starannie zaplanowane kampanie reklamowe mają skłonić konsumenta do sięgnięcia po całkiem nowy, nieznan jeszcze produkt. Symbolem naszych czasów jest nie arcydzieło, lecz przebój – zwłaszcza muzyczny lub kinowy. Odbiorca nie powinien poświęcać zbyt wiele uwagi jednej i tej samej płycie, superprodukcji filmowej czy odcinkowi serialu telewizyjnego. W kolejce czekają przecież już następne atrakcje.

Jesteśmy więc dziś świadkami zanikania sztuki, której celem byłoby tworzenie nieśmiertelnych arcydzieł. Obniża się również pozycja artysty, a siłą rzeczy także krytyka formującego opinie. Publiczność obywa się teraz bez krytyki, sama decyduje o akceptacji twórcy i jego dzieła. Czy jednak rzeczywiście mamy tu do czynienia ze swobodną grą rynkową, a nie – ze starannie zaplanowaną manipulacją? Czy potencjalny czytelnik wybiera całkowicie świadomie i bez nacisku? Czy znajduje faktycznie satysfakcję, gdy sięga po tytuły z list rankingowych?

Najczęściej bestseller literacki jest najzupełniej przeciętną powieścią, napisaną przez w miarę sprawnego rzemieślnika, za którym stoi znająca potrzeby rynku instytucja. Wysoki nakład i sukces finansowy rzadko łączą się z walorami artystycznymi czy intelektualnymi. Świadczą natomiast o profesjonalizmie zastosowanych mechanizmów promocyjnych.

Jak łatwo się przekonać, wzorcowy bestseller nie stawia czytelnikowi większych wymagań. Nie może ani nudzić, ani skłaniać do głębszych refleksji. Może natomiast prowokować, szokować, rozśmieszać. Czytanie przerywa się w dowolnym momencie, kartkowanie i przerzucanie w poszukiwaniu atrakcyjnego zakończenia to po prostu rutynowe zabiegi.

Przyznać muszę, że bestsellerowe nowości nigdy nie stanowiły dla mnie zbyt wielkiej pokusy. Zawsze lubiłem natomiast książki zapomniane i odrzucone, o których istnieniu świat dawno zapomniał. Zatem komuś, kto niepewnie uchyla drzwi do biblioteki, udzieliłbym takiej oto rady. Czytaj to, co chcesz czytać, ale nie omijaj klasyków. Książki klasyków to bagaż, z którym warto wędrować po bibliotece. Bo to oni, autorzy arcydzieł, kształtują od wieków nasz smak, uczą nas, czego mamy prawo wymagać od naprawdę wielkiej literatury.

Prawdziwa, dojrzała i mądra erudycja¹ nie polega na tym, by czytać wszystko. Chodzi raczej o sztukę wyboru, dzięki której z niezawodną intuicją potrafimy decydować, które książki okażą się dla nas nieodzowne, a które ze spokojem możemy odrzucić. A kiedy nęcą nas nowości, warto czasem skorzystać z rady Emersona i poczekać rok. Bo może zdarzyć się i tak, że bardzo głośny i hałaśliwie reklamowany bestseller w ciągu roku stanie się książką całkowicie zapomnianą. I być może wcale nie będziemy musieli do niego zaglądać.

¹ Erudycja – rozległa, wszechstronna wiedza.

[478 słów]

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Wypowiedzi Ralpha Emersona i Williama Hazlitta zacytowane w pierwszym akapicie są wyjaśnieniem przyczyn popularności kultury masowej.	P	F
Cytaty przywołane w pierwszym akapicie sygnalizują kwestię, do której autor nawiązuje w końcowej części tekstu.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Pytania postawione przez autora w czwartym akapicie

- A. zachęcają do kupowania książek znajdujących się na listach rankingowych.
- B. sugerują zależność odbiorców kultury od działań promocyjnych.
- C. służą uzasadnieniu ważnej roli artystów i krytyków.
- D. podkreślają atrakcyjność nowości książkowych.

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Używanie słów *produkt*, *konsument* w odniesieniu do współczesnego rynku księgarskiego świadczy o tym, że

- A. wzrasta zapotrzebowanie na literaturę fachową i biznesową.
- B. wydawcy dbają przede wszystkim o walory artystyczne książki.
- C. książka staje się towarem, takim samym jak inne reklamowane przedmioty.
- D. popularyzowanie wartościowych książek jest dzisiaj skuteczniejsze niż dawniej.

Zadanie 4. (0–1)

Która wypowiedź nie jest zgodna z opinią Jana Tomkowskiego na temat bestsellerów? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Mają wysoki nakład i gwarantują sukces finansowy.
- B. Są reklamowane jako modne nowości.
- C. Zajmują wysokie miejsce w rankingach popularności.
- D. Mają niekwestionowaną wartość intelektualną i artystyczną.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B, a następnie 1., 2. albo 3.

Wypowiedzenie *Książki klasyków to bagaż, z którym warto wędrować po bibliotece* zawiera

A.	metaforę,	za pomocą której autor wyraża przekonanie, że	1.	arcydzieła umilają czytelnikom długie podróże.
	B.		apostrofę,	2.
3.				czytanie arcydzieł jest zbędnym obciążeniem dla współczesnego czytelnika.

Zadanie 6. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Podkreślone czasowniki w zdaniu *Czytaj to, co chcesz czytać, ale nie omijaj klasyków* użyte są w trybie A/B, co wskazuje, że wypowiedź należy traktować jako C/D.

- A. rozkazującym
B. oznajmującym

- C. sugestię
D. wyjaśnienie

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 7. (0–2)

Czy warto czytać dzieła klasyków, czy lepiej sięgać po nowości? Uzasadnij odpowiedź, podając dwa argumenty. Nie cytuj sformułowań z arkusza.

Rozwiązanie zadania 7. zapisz w wyznaczonym miejscu na karcie rozwiązań zadań.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 8.–13.

Artur Conan Doyle

PIES BASKERVILLE’ÓW (fragment)

Sir Henry położył kopertę na stole. Adres, napisany niewprawną ręką, brzmiał: „Sir Henry Baskerville, hotel Northumberland”.

– Hm! – mruzczał Sherlock Holmes. – Zdaje mi się, że ktoś bardzo interesuje się pańską osobą.

Holmes wyjął z koperty pół arkusza papieru złożonego we czworo. Rozłożył papier na stole, na środku znajdowało się tylko jedno zdanie ułożone z naklejonych powycinanych słów: „Jeśli cenisz swoje życie, trzymaj się z dala od moczarów¹”. Tylko jeden wyraz: „moczarów” napisany był atramentem.

– Może mi pan wyjaśni, panie Holmes – zapytał sir Henry Baskerville – co to wszystko znaczy i kto może się mną tak żywo interesować?

– Jeżeli pan pozwoli, zajmiemy się teraz tym ciekawym dokumentem. Został on niewątpliwie zredagowany i wysłany wczoraj wieczorem. Czy masz, Watsonie, wczorajszego „Timesa”²?

– Leży na stole.

– Jest tu świetny artykuł o wolnym handlu – rzekł. – Pozwólcie, że wam przeczytam urywek: „Na podstawie wiadomości krążących obecnie możesz sobie wyobrazić, że twoje przedsiębiorstwo handlowe czy też przemysłowe zyska na wprowadzeniu ceł ochronnych. Jednak trzymaj się z dala od takich poglądów, jeśli cenisz ogólny dobrobyt kraju, a tym samym i swoje spokojne życie”. – Jakie jest twoje zdanie o tym artykule, Watsonie? – zawołał wesoło Holmes.

Sir Henry utkwiał we mnie wzrok pełen zdumienia.

– Nie znam się na cłach i temu podobnych rzeczach – rzekł sir Henry. – Ale wydaje mi się, że odbieглиśmy nieco od tematu.

– Przeciwnie, sir Henry, nie odbieглиśmy ani trochę. Watson zna lepiej od pana moje metody, ale obawiam się, że nawet on nie zrozumiał, o co mi chodzi w przytoczonym fragmencie.

– Przyznaję – odparłem – nie widzę żadnego związku.

– A jednak, mój drogi, istnieje bardzo ścisły związek: „trzymaj się”, „z dala od”, „jeśli cenisz”, „swoje”, „życie”.

– Do licha! Ma pan rację! – zawołał sir Henry.

– Doprawdy panie Holmes, to mi się nie mieści w głowie – rzekł doktor Mortimer, spoglądając ze zdumieniem na mojego przyjaciela. – Domyślić się, że zdanie wycięto z gazety, nietrudno, ale wiedzieć, z jakiej gazety, a nawet z jakiego artykułu, to jest godne podziwu! Jakim sposobem pan to odgadł?

– Znajomość czcionek drukarskich jest jedną z podstawowych umiejętności specjalisty od spraw kryminalnych.

– Ale niech mi pan wytłumaczy, dlaczego słowo „moczarów” jest napisane atramentem?

– Dlatego, że tego słowa nie ma w artykule. Inne spotkać można w każdej gazecie, ale wyraz „moczarów” trudno znaleźć. – Nasuwa mi się parę wskazówek, choć autor zadał sobie dużo trudu, aby zatrzeć wszelkie ślady. Na przykład adres napisany jest koślawymi literami, a przecież wiemy, że „Timesa” czytają tylko ludzie wykształceni. Z tego można wywnioskować, że list układał człowiek wykształcony, który pragnął uchodzić za prostaka. Poza tym wyrazy nie zostały równo naklejone. Może to świadczyć o niedbalstwie lub pośpiechu. Czyżby autor obawiał się, że ktoś mu przeszkodzi?

– Wchodzimy teraz w dziedzinę domysłów – odezwał się doktor Mortimer.

– Powiedzmy raczej: w dziedzinę rozważań nad wyborem najbardziej prawdopodobnej hipotezy. Jest to naukowe wykorzystanie wyobraźni, przy czym mamy zawsze jakiś fakt,

na którym możemy opierać nasze domysły. Zdaje się, że wysnuliśmy z tego listu wszelkie możliwe wnioski.

¹ Moczary – podmokłe, bagniste tereny.

² „The Times” – popularny brytyjski dziennik społeczno-polityczny.

[492 słowa]

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z tekstu można wywnioskować, że relacje między Sherlockiem Holmesem a Watsonem są oparte na

- A. powierzchownej znajomości.
- B. zależności finansowej.
- C. ciągłej rywalizacji.
- D. bliskiej znajomości.

Zadanie 9. (0–1)

Oceń, czy wypowiedzi Sherlocka Holmesa umieszczone w tabeli są zgodne z podanymi obok stwierdzeniami dotyczącymi jego cech. Wybierz T, jeśli stwierdzenie jest zgodne, albo N – jeśli nie jest.

<i>– Znajomość czcionek drukarskich jest jedną z podstawowych umiejętności specjalisty od spraw kryminalnych.</i>	Ta wypowiedź wskazuje, że Sherlock Holmes jest kompetentny.	T	N
<i>– Nasuwa mi się parę wskazówek, choć autor zadał sobie dużo trudu, aby zatrzeć wszelkie ślady. Na przykład adres napisany jest koślawymi literami, a przecież wiemy, że „Timesa” czytają tylko ludzie wykształceni.</i>	Ta wypowiedź wskazuje, że Sherlock Holmes ma umiejętność logicznego myślenia.	T	N

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 10. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Sposób sporządzenia listu pozwolił Holmesowi sformułować hipotezę dotyczącą autora anonimu.	P	F
Anonim w całości składał się ze słów wyciętych z „Timesa”.	P	F

Zadanie 11. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Z końcowej wypowiedzi Sherlocka Holmesa wynika, że bardzo ważną cechą detektywa jest A/B. By móc rozwiązać zagadkę, niezbędny jest mu C/D, który pozwala na sformułowanie przypuszczenia.

- A. wyobraźnia
- B. odwaga

- C. niezbity dowód
- D. punkt zaczepienia

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Aby zachować sens wypowiedzenia *Co to wszystko znaczy i kto może się mną tak żywo interesować?*, przysłówek *żywo* można zastąpić słowem

- A. *nagle*.
- B. *zwawo*.
- C. *bardzo*.
- D. *szybko*.

Zadanie 13. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie tekstu można stwierdzić, że nieodłącznym elementem powieści detektywistycznej jest

- A. komizm.
- B. zagadka.
- C. zdrada.
- D. podróż.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 14.–17.

Ewa Kołodziejek
[MODA JĘZYKOWA]

Moda to charakterystyczny dla danej epoki i środowiska zespół cech obejmujących strój, zachowanie, zainteresowania, światopogląd. Do tej definicji słownikowej trzeba dodać język, moda bowiem obejmuje także słowa, ich połączenia, części słowotwórcze. Wyraz czy wyrażenie stają się modne wówczas, gdy są używane częściej niż zwykle, a ich użycie nie jest uzasadnione potrzebami komunikacyjnymi. Wyrazy modne wydają się użytkownikom języka lepsze, ładniejsze, oryginalniejsze, atrakcyjniejsze od innych, sygnalizują w ich mniemaniu przynależność do określonego środowiska lub do jakiejś pożądanej „grupy wtajemniczenia”. Modny wyraz, zrazu atrakcyjny, staje się jednak bardzo szybko językowym natrętem i zaczyna pojawiać się w połączeniach dla niego niewłaściwych, wypierając słowa kontekstowo i znaczeniowo ustabilizowane. Nadużywanie takich wyrażeń prowadzi do zmian w całym zasobie słownym języka. Rozszerzenie zakresu użycia modnego wyrazu powoduje, że jego sens staje się ogólnikowy, rozmyty, w skrajnych wypadkach pozbawiony znaczenia.

Moda językowa obejmuje przede wszystkim słowa obce, przyswajane z języka i kultury będącej w jakimś okresie przedmiotem narodowych lub środowiskowych fascynacji. W zależności od okresu historycznego fascynowano się łaciną, włoszczyzną, francuszczyzną, angielszczyzną.

Moda na język angielski spopularyzowała przedrostki *super-*, *ekstra-*, *mega-*, *hiper-*, które w tekstach reklamy i w mowie potocznej używane są głównie jako elementy dodatnio wartościujące, służące intensyfikacji cechy: *megatanie esemesy*, *hiperatrakcyjny superkredyt*, *jogurt z ekstradużymi kawalkami owoców*.

Modę na słowa potęgują też teksty reklam, które zawierają sformułowania sygnalizujące przynależność do określonego środowiska. Dziś, by odnaleźć się w grupie, wśród ludzi uchodzących za nowoczesnych, by – mówiąc modnymi słowami – *być na topie*, *trendy*, *super* i *cool*, trzeba używać obcych wyrażeń, być *menedżerem*, nie *kierownikiem*, zamienić bycie *twórczym* na bycie *kreatywnym*, *wizerunek* na *image*, *model* na *design*, *podkoszulek* na *T-shirt*, *przepraszam* na *sorry*, a *dobrze* na *okey*.

Modę na tego typu zachowania słowne popularyzują media, walczące o odbiorcę wszelkimi metodami i mające największy wpływ na upodobania językowe Polaków. Moda w języku – wbrew oczekiwaniom jego użytkowników – nie wzbogaca środków wyrazu, lecz przeciwnie, zuboża je, schematyzując i banalizując każdą wypowiedź. Jest więc zjawiskiem niepożądanym, gdyż zwalniając z twórczego myślenia, przynosi i językowi, i jego użytkownikom więcej szkody niż pożytku.

[333 słowa]

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z tekstu wynika, że wyrazy modne

- A. nie mają synonimów.
- B. są przejawem troski o język.
- C. świadczą o odczytaniu rozmówcy.
- D. są nadużywane bez potrzeby komunikacyjnej.

Zadanie 15. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Moda językowa wpływa na jakość wypowiedzi użytkowników języka.	P	F
Moda językowa pojawiła się dopiero przed kilkudziesięcioma latami.	P	F

Zadanie 16. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przykłady modnych wyrazów przywołane przez Ewę Kołodziejek

- A. nadają tekstowi literacki charakter.
- B. są ilustracją omawianych zjawisk językowych.
- C. dotyczą różnic między pisownią a wymową.
- D. świadczą o braku nacechowania stylistycznego.

Zadanie 17. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Ewa Kołodziejek A/B zjawisko mody językowej, o czym świadczy fakt, że C/D.

- A. aprobuje
- B. krytykuje
- C. dostrzega szkodliwe skutki bezrefleksyjnego używania wyrazów modnych
- D. dostrzega zalety używania wyrazów uznawanych za modne

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 18.–21.

Jan Kochanowski

O MIŁOŚCI

Próżno uciec, próżno się przed Miłością schronić,
Bo jako lotny nie ma pieszego dogonić?

Zadanie 18. (0–1)

Jaka jest miłość ukazana w tekście? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Zwodnicza.
- B. Okrutna.
- C. Nieuchronna.
- D. Przelotna.

Zadanie 19. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Powtórzenie w tekście wyrazu *próżno* służy

- A. podkreśleniu ludzkiej pychy.
- B. uwydatnieniu bezradności człowieka.
- C. wzmocnieniu poczucia ludzkiej obojętności.
- D. spotęgowaniu niechęci człowieka do działania.

Zadanie 20. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Fraszka <i>O miłości</i> ma formę pytania retorycznego.	P	F
Fraszka Jana Kochanowskiego <i>O miłości</i> ma charakter uroczystego zwrotu do adresata.	P	F

Zadanie 21. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W zdaniu *Bo jako lotny nie ma pieszego dogonić?* podkreślony wyraz pełni funkcję A/B.
Taką samą funkcję wyraz *pieszy* pełni w sformułowaniu C/D.

- A. rzeczownika
- B. przymiotnika
- C. *piesza wycieczka*
- D. *przejście dla pieszych*

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 22. (0–10)

Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że marzenia mają sprawczą moc? Napisz rozprawkę, w której uzasadnisz swoje stanowisko. Argumenty zilustruj przykładami z literatury.

Rozwiązanie zadania 22. zapisz w wyznaczonym miejscu na karcie rozwiązań zadań.

Wykaz źródeł wykorzystanych w zadaniach egzaminacyjnych.

Strona 2. – zadania 1.–7.

Na podstawie: Jan Tomkowski, *Bestsellery i arcydzieła*, [w:] tegoż, *Zamieszkać w bibliotece*, Ossa 2004.

Strony 5.–6. – zadania 8.–13.

Na podstawie: Artur Conan Doyle, *Pies Baskerville'ów*, Warszawa 2001.

Strona 8. – zadania 14.–17.

Na podstawie: Ewa Kołodziejek, *Festiwal radosnych zakupów – moda kulturowa na tle współczesnych zmian kulturowych*, [w:] *W kręgu polszczyzny dawnej i współczesnej. Księga ofiarowana dr. hab. Kazimierzowi Długoszowi, profesorowi Uniwersytetu Szczecińskiego*, pod red. E. Kołodziejek, Szczecin 2006.

Strona 10. – zadania 18.–21.

Jan Kochanowski, *O miłości*, [w:] tegoż, *Fraszki*, Wrocław 1991.